

Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrencileri Ne Kadar Ekonomi ve Maliye Okuryazarı?*

Lütfi LAYIK

Fatih YARDIMCIOĞLU

Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Maliye Bölümü, fyoglu@sakarya.edu.tr

Muhammed Emin DURMUŞ

Dr. Öğretim Üyesi, Sakarya Üniversitesi, İslam İktisadı ve Finans Bölümü, İSEFAM, muhammeddurmus@sakarya.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Geliş 10 Haziran 2022

Düzeltilme Geliş 19 Ekim 2022

Kabul 21 Ekim 2022

Anahtar Kelimeler:

Okuryazarlık, Ekonomi, Maliye, Üniversite

© 2022 PESA Tüm hakları saklıdır

ÖZET

Finansal okuryazarlık seviyesi ile bireylerin finansal sisteme katılımı ve bu sistemin gelişmesi arasında doğru orantı bulunmaktadır. Yani bir toplumun bireylerinin finansal okuryazarlık oranı ne kadar yüksekse o toplumdaki finansal piyasaların da o kadar gelişmiş olduğu söylenebilir. Bu açıdan finansal piyasasının büyümesi ve gelişmesini isteyen toplumların, bireylerin finansal okuryazarlık seviyelerini artırmaları gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmada, finansal okuryazarlık kapsamında SBF öğrencilerinin ekonomi ve maliye okuryazarlık seviyelerinin tespit edilmesi amacıyla sosyal bilimlerde sıkça kullanılan anket yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler analize tabi tutulduğunda SBF öğrencilerinin ekonomi ve maliye okuryazarlık seviyeleri %48,3 olarak tespit edilmiştir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 10 June 2022

Received in revised form 19

October 2022

Accepted 21 October 2022

Keywords:

Literacy, Economy, Public finance, University

© 2022 PESA All rights reserved

ABSTRACT

There is a direct correlation between the level of financial literacy and the participation of individuals in the financial system and the development of this system. In other words, the higher the financial literacy rate of the members of a society, the more developed the financial markets in that society. In this respect, societies that want the growth and development of their financial markets need to increase the financial literacy levels of individuals. In this context, the survey method, frequently used in social sciences, was used in the study to determine the economic and financial literacy levels of SBF students within the scope of financial literacy. When the data obtained were analyzed, SBF students' economic and financial literacy levels were determined as 48.3%.

* Bu çalışma Lütfi Layık (2019), tarafında yapılmış "Üniversite Öğrencilerinin Ekonomi ve Maliye Okuryazarlığı Üzerine Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği" adlı yüksek lisans tezine dayanmaktadır.

GİRİŞ

Finans kısaca, hane halkının taleplerini giderebilmek için ihtiyaç duyduğu gelirin sağlanması, bu gelirin rasyonel bir şekilde ve etkin olarak kullanılması şeklinde tanımlanabilir. Finansal okuryazarlık ise “*finansal tüketicilerin finansal ürünler ve kavramlar hakkında bilgilendirilmesini veya finansal risk ve alternatifler arasında tercihte bulunabilecek farkındalığa sahip olmasını temin ederek finansal refahını artırma sürecidir.*” (OECD) şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımdan hareketle finansal okuryazarlık seviyesi ile finansal sektörün gelişimi arasında doğru orantılı bir korelasyon olduğu söylenebilir. Şöyle ki finansal okuryazarlığı yüksek olan bireyler finans sektörüne daha bilinçli ve aktif olarak katılmakta bu da doğal olarak finans sektörünün büyümesi ve gelişmesine noktasında önemli bir rol oynamaktadır. Finans ile ekonomi ve maliye birbirinden ayrı olarak düşünülemeyeceği aşikardır. Bu sebeple çalışmada üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık kapsamında ekonomi ve maliye bilgi düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada örneklem olarak Sakarya üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde okuyan 3. ve 4. sınıf öğrencileri seçilmiştir. Siyasal bilgiler fakültesinde verilen dersler göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin ekonomi ve maliyeye dair temel kavramları bilmeleri elzemdir. Dolayısıyla çalışmada özellikle SBF öğrencilerinin seçilmiş olmasının sebebi, bu öğrencilerin ekonomi ve maliye konularına dair bilgi seviyelerinde bir eksiklik var mı? varsa bu eksikliğı gidermek yani öğrencilerin okuryazarlık seviyesini artırmak için neler yapılabilir? sorularına cevap aramaktır. SBF’de okuyan bütün öğrencilere ulaşma mümkün olmadığı için çalışmada “kolayda örneklem” yöntemi ile herhangi bir olasılık hesabı yapmadan örnek kitle tespit edilmiştir. Buna göre çalışmanın ana kütesini SBF’de okuyup ve ekonomi ve maliye konularında belli bir seviyeye gelmiş olduğu düşünülen, 3 ve 4. sınıflarda öğrenim gören ve kendisine ulaşılan 415 öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışmada sosyal bilimlerde sıkça kullanılan yöntemlerden biri olan anket tekniğiyle veriler toplanmıştır. Buna göre anket formunda ilk olarak demografik bilgilere yer verilmiş akabinde de öğrencilere ekonomi ve maliye ile ilgili en temel terimlere yönelik bazı tanımlamalar* yöneltmiş ve bunlara “doğru”, “yanlış” veya “fikrim yok” seçeneklerinden biriyle cevap vermesi talep edilmiştir. Nitekim bireylerin her hangi bir konuda okuryazarlığının tespit edilebilmesi için bireylere ilgili konuya dair en temel şeyler hakkında sorular yöneltmek ve verilen cevapları değerlendirmek gerekmektedir. Ankette de bu bağlamda sorular sorulmuş böylece SBF öğrencilerinin ekonomi ve maliye okuryazarlık seviyesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Anketten elde edilen veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiş ve ortaya çıkan sonuçlar Excel programında oluşturulan grafik ve tablolar yardımıyla açıklanmıştır.

Ana sorusu “Üniversite öğrencilerini ekonomi ve maliye okuryazarı mıdır?” olan çalışmanın temel hipotezi, SBF fakültesinin her seviyesinde ve bölümünde ekonomi ve maliye ile ilgili zorunlu/seçmeli derslerin yer alması sebebiyle “SBF öğrencileri Ekonomi ve maliye okuryazarıdır” şeklinde belirlenmiştir. Çalışmanın diğer hipotezleri ise şöyledir;

- ✓ H₁ : Öğrencilerin temel finans ve ekonomi bilgi düzeyi yüksektir.
- ✓ H₂ : Öğrencilerin ekonominin temel prensipleri hakkındaki bilgi düzeyi yüksektir.
- ✓ H₃ : Üniversite öğrencilerinin ekonomi ve maliye bilgi düzeyi yüksektir.
- ✓ H₄ : Ekonomi ve maliye ile ilgili (ders, seminer, konferans, kongre vb.) etkinliğe katılan öğrencilerin ekonomi ve maliye okuryazarlık seviyesi daha yüksektir.

Üç bölümden oluşan makalenin ilk bölümünde kavramsal çerçeve başlığı altında genel olarak finansal okuryazarlığın tanımı, önemi, ekonomiye katkısı gibi meseleler sunulmuş, ikinci bölümde okuryazarlık ile ilgili literatürde yer alan ampirik çalışmalara ve bunların sonuçlarına yer verilmiş, üçüncü bölümde ise SBF öğrencilerinin ekonomi ve maliye okuryazarlığına yönelik yapılan alan araştırmasının bulguları analiz edilmiştir.

* Öğrencilere yöneltilen tanımlamaların hepsi anket formunda doğru bir şekilde tanımlanmıştır. Yani öğrencilerin bilgi düzeylerinin %100 olabilmesi için kendilerine yöneltilen bütün tanımlamalara “doğru” şeklinde cevap vermeleri gerekmektedir.

1. Kavramsal Çerçeve

Ekonomi ve maliye okuryazarlığı aslında kendini literatürde kabul ettirmiş olan finansal okuryazarlık kavramının içeriğine dahil olmaktadır. Bu sebeple çalışmaya finans ve finansal okuryazarlığın ortaya konulmasıyla başlanması yerinde olacaktır.

Bütçeleme, tasarruf, yatırım, borç alıp verme, bölüştürme, çeşitlendirme, riski dağıtma, sigorta gibi pek çok konuyu içeren finans kavramına yönelik literatürde farklı tanımlar yer almaktadır. Örneğin TDK'da "fon ve sermaye sağlamaya yönelik ticari etkinlik" şeklinde tanımlanan finans, bir başka tanımda parayı yönetme sanatı ve bilimi (Khan ve Jain, 2008) olarak tanımlanmaktadır. Her ne kadar bu kavrama yönelik farklı tanımlamalar yapılmış olsa hepsinin aslında paranın tasarruf edilmesi ve en etkin bir şekilde yatırıma dönüştürülmesi noktasında birleştiği söylenebilir. Günümüzde sosyal bilimlerin en önemli bilim dallarından biri haline gelen finansa yönelik girift bir yapıya sahip olması sebebiyle toplum nezdinde yalnızca uzmanların ilgileneceği ve çalışmalar yapacağı şeklinde yanlış bir algı bulunmaktadır. Halbuki finans toplumu oluşturan her yetişkin bireyi ilgilendiren, toplumun her kesimi için önem arz eden bir alandır. Dolayısıyla bireylerin kendileri için önem arz eden finans sektörüne dahil olabilmeleri ve bu sektör vasıtasıyla tasarruf edip etkin yatırımlar yapabilmeleri için belli bir düzeyde finansal okuryazarlığa sahip olması gerekmektedir.

Finans kavramı tanımlandıktan sonra finansal okuryazarlık kavramının tanımlanması yerinde olacaktır. Finansal okuryazarlık üzerine birçok tanımlama yapılmakla birlikte uzmanlarca üzerinde fikir birliği edilen bir tanım bulunmamaktadır. Finansal okuryazarlığa dair ilk tanımlardan biri Noctor'un "*paranın kullanımı ve yönetimi konusunda bilinçli kararlar verebilme ve etkili kararlar alabilme*" şeklindeki tanımı olup (Noctor vd. 1992'den aktaran Marcolin, Abraham, 2006) bu tanım birçok araştırma kuruluşunca kabul görmüştür (Ergün vd. 2014). Finansal okuryazarlık konusunda önde gelen kuruluşlardan biri olan Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) bu kavramı "*finansal tüketicilerin finansal ürünler ve kavramlar hakkında bilgilendirilmesini veya finansal risk ve alternatifler arasında tercihte bulunabilecek farkındalığa sahip olmasını temin ederek finansal refahını artırma süreci*" olarak tanımlanmaktadır (OECD, 2009). Bunlara ilaveten finansal okuryazarlığı, ekonomi okuryazarlığı olarak tanımlayan araştırmacılar da bulunmaktadır. Nitekim buna göre ekonomi okuryazarlığı, mevcut ekonomik problemlerin belirlenmesi, arkasında yatan sorunların tespit edilip çözüm üretilmesi, maliyet, karlılık ve mevcut koşullar ışığında en iyi çözüme yönelik hareket etme yeteneğidir (Gerek ve Kurt, 2011).

Finansal okuryazarlıkla ilgili yapılan tanımların hemen hepsinin benzer özellikler taşıdığı söylenebilir. Nitekim bu tanımların ortak bazı özellikleri şu şekilde sıralanmıştır (Remund, 2010: 279);

- ✓ Ekonomik terimler bilgisi,
- ✓ Ekonomik terimlerle alakalı olarak iletişim yeteneği,
- ✓ Bireylerin kendi bütçelerini yönetebilme güçleri,
- ✓ Alınacak kararlarda efektif kararlar verebilme yeteneği,
- ✓ Gelecek ile ilgili yatırım emeklilik gibi planlama yapabilme yeteneği,

Dolayısıyla bu tanımlardan hareketle finansal okuryazarlığın sadece finans ve ekonomi ile ilgili terimleri bilmekle kalmadığı bilakis finans sektöründe efektif kararlar verme, yatırımları yönetme gibi aksiyona yönelik de bir tarafının olduğu hatta bu ikinci yönün daha ağır bastığı anlaşılmaktadır (Satoğlu, 2014). Ayrıca finansal okuryazarlık kavramı ülkeden ülkeye farklı şekillerde de ifade edilmektedir. Örneğin Amerika ve Avustralya'da "finansal okuryazarlık" olarak ifade edilen bu kavram için "İngiltere ve Kanada'da "finansal yeterlilik", yine bazı kurumlarda "finansal farkındalık" kavramları da kullanılmaktadır (Kılınç, 2018).

20. yüzyılın sonlarından itibaren dünya çapında finans sektöründe önemli gelişmeler ve dönüşümler meydana gelmiştir. Nitekim Bretton-Wood sisteminin çökmesiyle sabit döviz kuru uygulamaları sona ermiş böylece finansal piyasaların küreselleşmesi ve uluslararası finansal piyasaların birbiriyle rekabet edebilmesinin önü açılmıştır (Yılmaz ve Tuncay, 2012).

Bununla birlikte teknolojik gelişmelerle birlikte işlemlerin daha şeffaf hale gelmesi ve çok daha hızlı bir şekilde yapılması da finansal piyasalarının gelişiminde önemli bir etken olmuştur. Günümüze gelindiğinde sürekli gelişip büyüyen finansal piyasalar, teknolojinin gelişmesine paralel çeşitlenmiş ve finansal araçlar önemli bir artış göstermiştir. Bu da beraberinde bireylerin bu karmaşık hale gelen sektörde tek başına karar almasını ve işlem yapmasını zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla bireylerin finansal sektöre dahil olup etkin kararlar alabilmeleri için finans veya ekonomi okuryazarlığına sahip olmaları zorunlu kılmaktadır. Diğer yandan bireylerin finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olmasının olumsuz sonuçları da bulunmaktadır. Nitekim 21. Yüzyılın hemen başında Amerika Birleşik Devletleri'nde patlak veren mortgage krizinin etkisi bütün dünyada hissedilmiş ve negatif bir sonuç doğurmuştur. Bu krizin en önemli göstergelerinden biri tüketicilerin finans bilgi düzeylerinin çok düşük olmasıdır. Nitekim krizin akabinde yapılan araştırmalarda, bireylerin en temel seviyede ile finansal okuryazarlığa sahip olmadıkları ve bu durumun mortgage krizinin yaşanmasında önemli bir rolünün olduğu tespit edilmiştir (Er vd., 2017). Finansal okuryazarlık düzeyinin hem bireyler hem de ülkeler açısından olumlu/olumsuz yönde ciddi sonuçlar doğurması bu konudaki okuryazarlığın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda çalışmada SBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık kapsamında ekonomi ve maliyeye yönelik bilgi düzeylerinin tespit edilmesi hedeflenmektedir.

2. Ampirik Literatür Taraması (Alanyazın)

Günümüzde finansal piyasaların gelişmesi ve büyümesinin finansal okuryazarlıkla doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Buradan hareketle son zamanlarda pek çok akademik makale veya tez çalışmasında bireylerin finansal okuryazarlıklarının ölçülmeye çalışıldığı görülmektedir. Nitekim konuyla ilgili hızlı bir literatür taraması yapıldığında 52 lisansüstü tez ve 103 makale çalışması tespit edilmiştir. Biraz daha detaylı bir taramayla bu sayının artacağı açıktır. Hal böyle olunca bu makalede ilgili literatürün hepsinin bir arada ele alınması mümkün değildir. Bu sebeple çalışmada sadece üniversite öğrencilere yönelik yapılan ve konu bakımından benzer olan anket yöntemini kullanan çalışmalara yer verilecektir. Böylece bu çalışmada elde edilen sonuçlar ile ilgili çalışmalarda elde edilen sonuçları bir arada görme imkânı olacaktır. Bunun yanında ilgili çalışmaların yazarlarının, yıllarının, başlıklarının, kapsam ve örneklemelerinin ve sonuçlarının daha kolay anlaşılabilmesi adına literatür özeti tablo olarak verilmiştir.

Tablo 1: Türkiye'de Finansal Okuryazarlık Üzerine Yapılan Bazı Çalışmalar

Yazar Adı	Amaç	Kapsam	Sonuç
Gerek ve Kurt (2011)	Ekonomi okuryazarlığına yönelik ölçek geliştirilmesi.	Anadolu Üniversitesi bünyesinde yer alan Eğitim, Fen ve İİBF'de öğrenim gören 355 öğrenciyle anket yapılmıştır.	Çalışmada ekonomi okuryazarlığına yönelik geliştirilen ölçeğin, geçerlik ve güvenilirlik testlerinden elde edilen sonuçların olumlu olduğu dolayısıyla ilgili ölçeğin yükseköğretim öğrencilerinin ekonomi okuryazarlıklarının ölçülmesinden kullanılabilmesi neticesine ulaşılmıştır
Saraç (2014)	Dumlupınar Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin finansal karar alırken ne kadar finansal okuryazar olduklarının tespit edilmesi.	Dumlupınar Üniversitesi'nde öğrenim gören 797 öğrenciyle anket yapılmıştır.	Çalışma neticesinde DÜ öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu ve öğrencilerin de bunun farkında olmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca finans dersi almayla okuryazarlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.
Şan (2014)	Çalışmanın amacı bireyleri hisse senedi piyasasına girmeye teşvik edip ekonomik olmayan faktörlerin tespit edilmesidir.	MSKÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde öğrenim gören 327 öğrenciyle yapılmıştır.	Çalışma sonucunda öğrencilerin eğitim düzeyleri ile finansal okuryazarlık seviyeleri arasında doğru orantı olduğu buna göre eğitim aldıkları sınıf derecesi arttıkça okuryazarlık seviyelerinin de arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca risk algısı, finansal kurumlara yönelik güven düzeyi, piyasalara dair olumlu beklenti gibi değişkenlerin de hisse senedi piyasasına

Yazar Adı	Amaç	Kapsam	Sonuç
			yönelik tercihleri olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.
Sarıgül (2014)	Çalışmanın gayesi üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin tespit edilip çeşitli değişkenlerle arasındaki ilişkinin ortaya konması ve çıkan sonuca göre öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmesine vesilece olacak bir veri sağlamaktır.	Mevlana Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde eğitim alan 1127 öğrenciye anket uygulanmıştır.	Çalışmada neticesinde öğrencilerin demografik özellikleriyle finansal okuryazarlık seviyeleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.
Er, Özdemir ve Sönmez (2014)	Çalışmanın amacı lisans düzeyindeki ders programlarının içeriklerinin finansal okuryazarlığa etkisinin olup olmadığının tespit edilmesidir.	Eskişehir, Bursa ve İstanbul'daki beş farklı devlet üniversitesinin İİBF ve Mühendislik Fakültelerinde okuyan 824 öğrenciye anket uygulanmıştır.	Çalışma neticesinde öğrencilerin yüzde 31,7'sinin yüksek düzeyde, yüzde 30,1'inin orta düzeyde, yüzde 16'sının ise düşük düzeyde okuryazarlığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin okudukları bölüm ile okuryazarlık seviyeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna varılmıştır.
Kılıç, Ata ve Seyrek (2015)	Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin çeşitli demografik değişkenlerle arasındaki ilişkinin ortaya konmasıdır.	Gaziantep Üniversitesi'nde eğitim gören 480 öğrenciye anket yapılmıştır.	Çalışma neticesinde öğrencilerin finansal okuryazarlığa yönelik genel başarı seviyesinin %48 olduğu, erkek öğrencilerin kadınlara nazaran daha fazla finansal okuryazar oldukları, kredi kartı ve mobil bankacılık kullanımının finansal okuryazarlık seviyesini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin güncel finans meselelerine karşı daha yüksek duyarlılığa sahip oldukları ortaya çıkarılmıştır.
Çam ve Barut (2015)	Çalışmanın esas gayesi üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini ve finansal davranışlarını tespit etmektir.	Gümüşhane Üniversitesi'nde önlisans seviyesinde öğrenim gören 3520 öğrenciye anket yapılmıştır.	Çalışma neticesinde, önlisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu ve temel finansal kavramlarına yönelik bilgi düzeylerinin de düşük olduğu tespit edilmiştir.
Santaş ve Demirgil (2015)	Çalışmanın amacı İİBF öğrencilerinin ekonomi okuryazarlık seviyelerinin tespit edilmesi ve bu konuda literatüre katkı sağlanmasıdır.	İİBF bünyesindeki, iktisat, kamu yönetimi, maliye, çalışma ekonomisi ve işletme bölümlerinde 1. ve 4. sınıflarda okuyan 900 öğrenci üzerine anket uygulanmıştır.	Çalışmanın sonucunda, 4. sınıfta okuyan, beş ve üzerinde ekonomiyle ilgili ders gören ve erkek olan öğrencilerin daha sık ekonomi ve finansal gelişmeleri takip ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin demografik özelliklerine göre ekonomi okuryazarlık seviyelerinin farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.
Ali Özdemir vd. (2015)	Çalışmanın hedefi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin tespit edilmesidir.	Anadolu Üniversitesi İİBF'de öğrenim gören 221 öğrenciye anket uygulanmıştır.	Araştırmanın sonucunda İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Tuna ve Ulu (2016)	Çalışmada üniversite öğrencilerinin çeşitli demografik özelliklerine göre finansal okuryazarlık seviyelerinin farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesidir.	SAÜ İşletme Bölümünde öğrenim gören tesadüfi olarak seçilen 326 öğrenciye anket uygulanmıştır.	Çalışmanın sonucunda cinsiyet, yaş ve öğrenim düzeyi faktörlerinin, finansal bilgi seviyesi için istatistiksel açıdan anlamlı ve farklı oldukları tespit edilmiştir.
Mevsim (2016)	Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin tespit edilmesi ve demografik özelliklerle finansal	Erzincan Üniversitesi İİBF ve Sivil Havacılık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 476 öğrenciye anket	Çalışma neticesinde öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin %59 olduğu, erkeklerin okuryazarlık seviyelerinin kadınlara nazaran daha yüksek olduğu, işletme bölümü öğrencilerinin diğer

Yazar Adı	Amaç	Kapsam	Sonuç
	okuryazarlık arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.	yapılmıştır.	bölgümlere göre daha okuryazar oldukları tespit edilmiştir.
Kılıç (2016)	Çalışmanın amacı, Gaziantep ve çevresindeki illerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin ölçülmesi buna ilaveten finansal okuryazarlık ve finansal refah seviyesini etkileyen değişkenlerin neler olduğunun belirlenmesidir.	10 farklı üniversite öğrenim gören toplamda 1.856 öğrenciye anket uygulanmıştır.	Çalışma sonucunda ulaşılan bulgulara göre öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyeleri düşüktür. Buna ilaveten finansal öz yetkinlik, medya, cinsiyet ve ailenin geliri değişkenlerinin finansal okuryazarlığı etkilediği buna karşın finansal öz yetkinlik, eğitim ve ailenin gelir düzeyi değişkenlerinin finansal refahı etkilediği tespit edilmiştir.
Durmuş ve Yardımcıoğlu (2018)	Çalışmanın amacı İslami finans sektörünün potansiyel müşterileri olarak görülen ilahiyat öğrencilerinin genelde finans özelde ise İslami finans okuryazarlık düzeylerinin tespit edilmesidir.	Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde 2016 yılında öğrenim gören 269 öğrenciye anket uygulanmıştır.	Çalışma sonucunda ilahiyat öğrencilerinin İslami finans okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

3. Bulgular

3.1. Demografik Göstergeler

Bu bölümde ilk olarak örnekleme yer alan öğrencilere ilişkin cinsiyet, yaş, öğrenim gördüğü bölüm, sınıf, öğrenim türü ve çalışma deneyimi gibi demografik değişkenlere yer verilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin ekonomi haberlerini takip etme sıklıkları ve ekonomiye yönelik bilgileri hangi kaynaklardan edindiklerine dair bulgulara da burada yer verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Demografik Göstergeleri

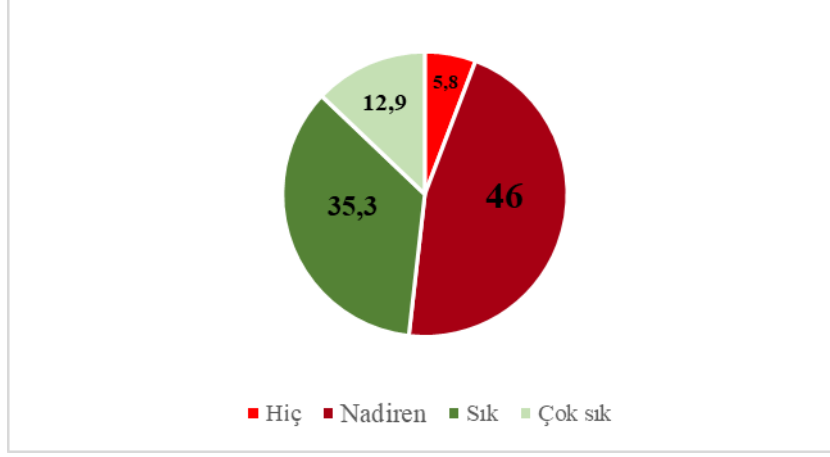
		Frekans	Yüzde(%)
Cinsiyet	Erkek	203	49
	Kadın	212	51
Yaş	20-21 yaş arası	133	32
	22-23 yaş arası	223	54
	24 ve sonrası doğanlar	59	14
Öğrenim Gördüğü Bölüm	Maliye	75	18
	İktisat	70	17
	ÇEKO	69	17
	ULİ	64	15
	Ekonometri	71	17
	SBF ve Kamu Yönetimi	66	16
Sınıf	3. sınıf	239	58
	4. Sınıf	176	42
Öğrenim türü	1. Öğretim	207	50
	2. Öğretim	208	50
Çalışma Deneyimi	Yok	172	41
	1 yıldan az	135	33
	1-2 yıl arası	71	17
	3-5 yıl arası	23	6
	5 yıl ve üzeri	14	3

Tablodan anlaşıldığı üzere ankete katılan öğrencilerin cinsiyet, okudukları bölüm ve öğrenim türlerinin dağılımı birbirine çok yakındır. Buna karşın katılımcıların çoğunluğunun 3. sınıfta okuduğu buna paralel olarak da yaş aralıklarının %54 oranında 22-23 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çalışma deneyimine bakıldığında ise çoğunluğun çalışma tecrübesine sahip olduğu hiç çalışmayanların ise %41 oranında olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Öğrencilerin Ekonomiyi Takip Etme Sıklıkları ve Haber Kaynakları

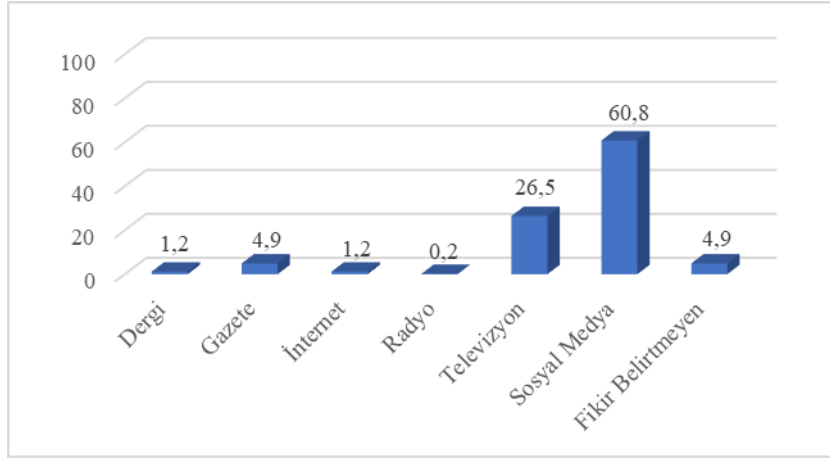
Bu bölümde ankete katılan öğrencilerin “Ekonomi haberlerini ne sıklıkla takip edersiniz?” ve “Ekonomi haberlerini nereden takip edersiniz?” şeklinde iki soru yöneltilmiştir.

Grafik 1: Ekonomi Haberlerini Takip Etme Sıklığı (%)

Bunun sonucunda öğrencilerin %46'sının ekonomi haberlerini nadiren takip ettiği, %5,8'inin ise hiç takip etmediği tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin %51,8'inin ekonomi haberlerini takip etmediği söylenebilir. Buna karşın öğrencilerin %35,3'ü sık, %12,9'u ise çok sık ekonomi haberlerini takip etmektedir.

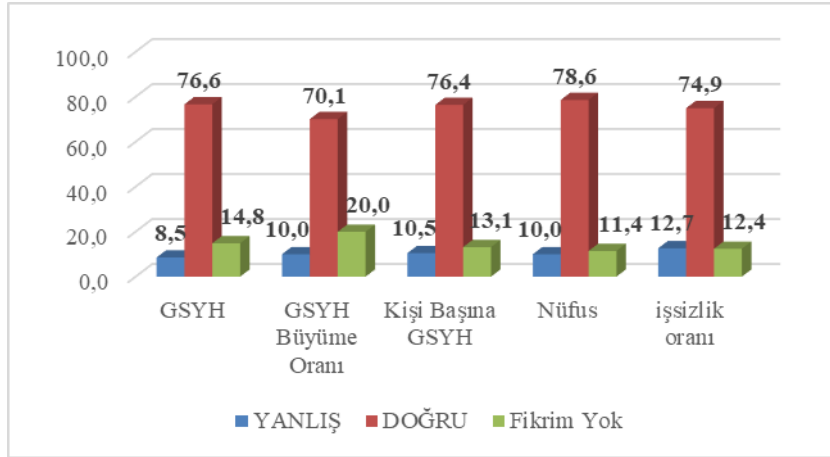
Grafik 2: Ekonomi Haberlerinin Takip Edildiği Kaynaklar (%)

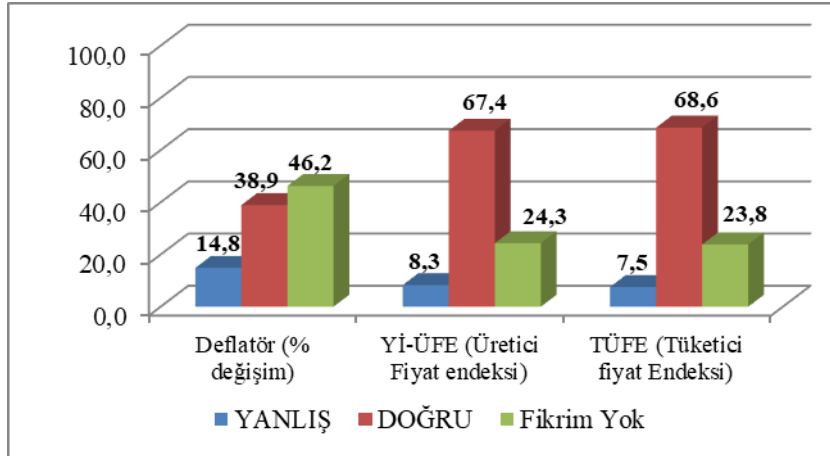
Ekonomi haberlerini takip eden öğrencilerin haber kaynaklarına bakıldığında ise bu kaynakların %60,8'ini sosyal medya, %26,5'ini ise televizyon oluşturmaktadır. Bu perspektiften bakıldığında öğrencilerin %88,7'lik kısmının ekonomi haberleri görsel medyadan takip ettiği, dergi veya gazete gibi basılı metinleri tercih etmedikleri anlaşılmaktadır.

3.3. Öğrencilerin Temel Ekonomi ve Maliye Kavramlarını Tanımlayabilme Düzeyleri

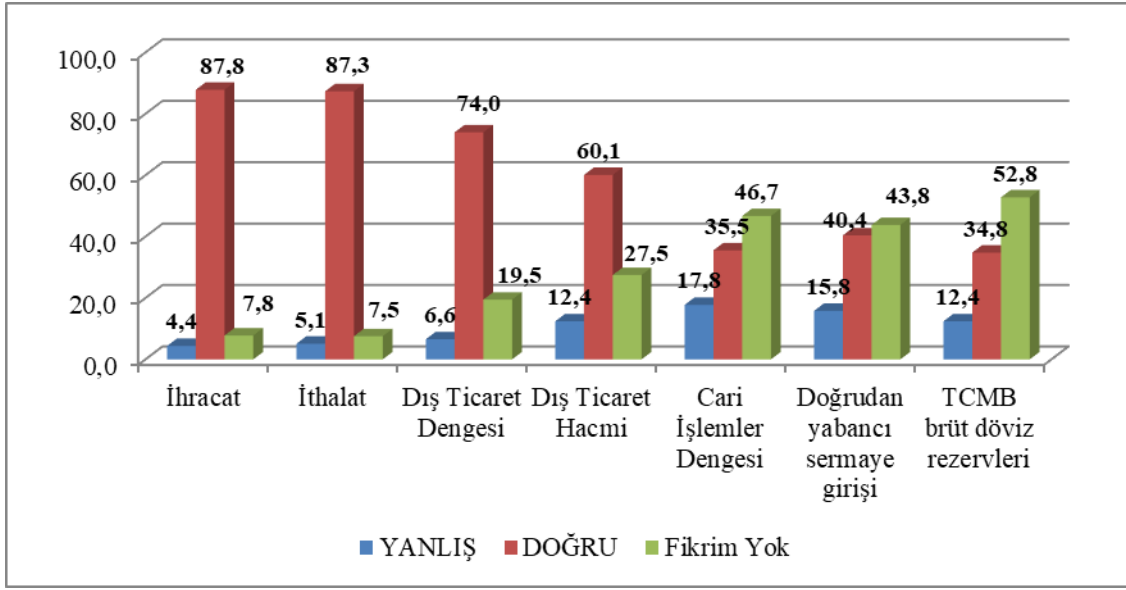
Bu başlık altında SBF öğrencilerinin ekonomi ve maliyeye dair temel kavramlarının tanımlarına dair bilgi düzeylerinin analizi yapılmıştır. Bu bağlamda öğrencilere milli-gelir ve istihdam, fiyatlar, dış ticaret ve ödemeler dengesi, bütçe, borçlar, finansal piyasalar, gelir dağılımı ve diğer üst başlıkları altında çeşitli tanımlamalar yöneltilmiş ve öğrencilerin bu tanımlamalara verdikleri cevaplar değerlendirilmiştir.

Grafik 3: Milli Gelir-İstihdama Yönelik Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi (%)

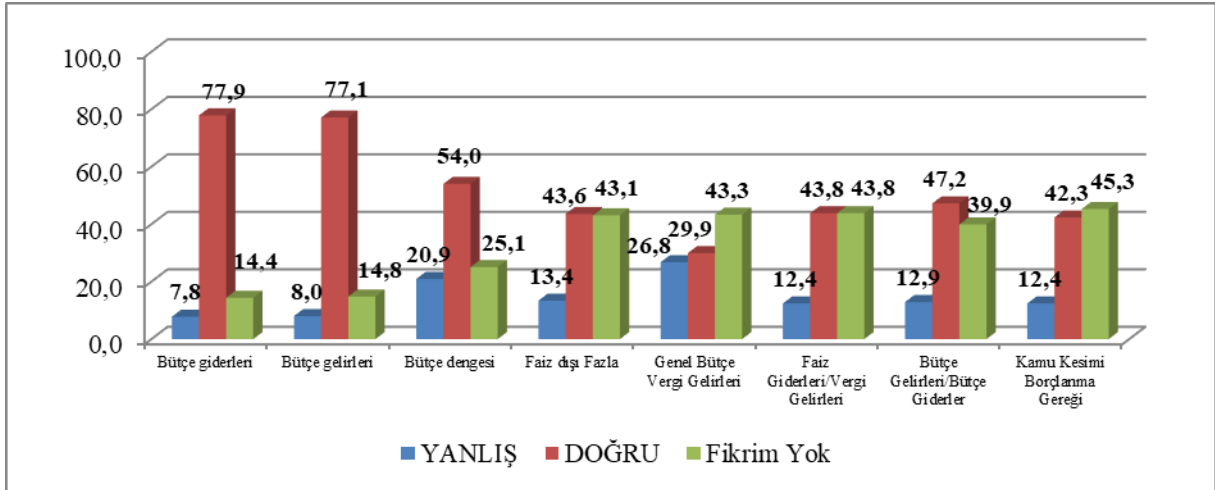
Milli gelir ve istihdama yönelik öğrencilere toplamda beş tanımlama yöneltilmiş ve öğrencilerin büyük çoğunluğu bu tanımlamaların hepsini doğru cevaplamışlardır. Bununla beraber ilgili tanımlamalara fikrim yok diyenlerin oranı da azımsanmayacak derecededir. Zira SBF öğrencilerinin bu kavramlara bir fikirlerinin olması beklenmektedir. Ancak grafiği genel olarak değerlendirecek olursak milli gelir ve istihdama yönelik tanımlamaları doğru cevaplayan öğrencilerin ortalamasının %75,3 olmasından hareketle bu kavramları iyi düzeyde bildikleri söylenebilir.

Grafik 4: Fiyatlarla İlgili Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi (%)

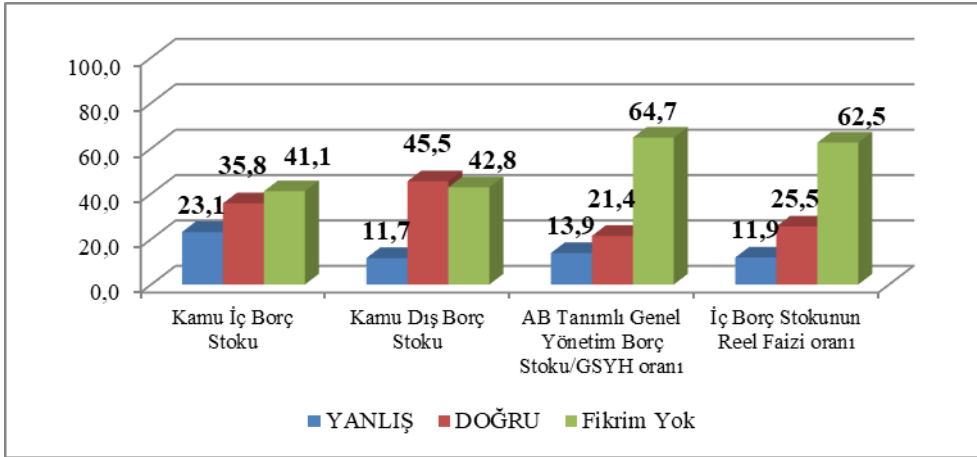
Grafikte öğrencilere fiyatlarla ilgili yönetilen üç tanımlamaya verdikleri cevaplar yer almaktadır. Buna göre deflatör kavramını doğru olarak tanımlayanların oranı %38,9, buna karşın fikrim yok ve yanlış cevap verenlerin oranı ise 53,7'dir. Bu da öğrencilerin yarıdan fazlasının bu kavramı bilmediğini göstermektedir. ÜFE ve TÜFE'ye dair tanımlamalara ise öğrencilerin büyük çoğunluğu doğru bir şekilde cevap vermiştir. Genel olarak fiyatlarla ilgili sorulara verilen cevapları değerlendirecek olursak bu üç soruya doğru cevap verenlerin ortalaması 58,4, yanlış cevap verenlerin ortalaması 10,3; fikrim yok şeklinde cevap verenlerin ortalaması ise 31,3'tür. Bu sonuç öğrencilerin fiyatlara dair temel kavramları orta düzeyde bildiklerini göstermektedir.

Grafik 5: Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesine Dair Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi

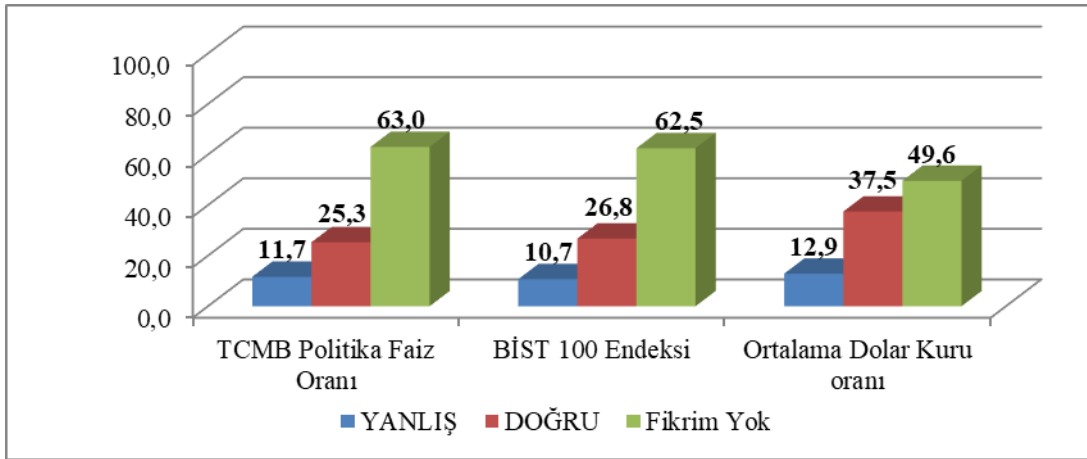
Grafikte öğrencilere dış ticaret ve ödemeler dengesine dair temel kavramlarla ilgili yönetilen yedi tanımlamaya verdikleri cevaplar yer almaktadır. Buna göre öğrencilerin ihracat, ithalat, dış ticaret dengesi ve dış ticaret hacmini çoğunlukla doğru tanımlamış buna karşın cari işlemler dengesi, doğrudan yabancı sermaye ve TCMB brüt döviz rezervleri ile ilgili tanımlamaları büyük çoğunluğu doğru cevaplayamamıştır. Genel olarak değerlendirilirse öğrencilerin yedi tanımlamaya verdikleri doğru cevapların ortalaması 60'a tekabül etmekte buna karşın yanlış ve fikrim yok şeklinde cevap verenlerin ortalamasının ise 40'dır. Bu da öğrencilerin dış ticaret ve ödemeler dengesine dair temel kavramlarının bir kısmını iyi düzeyde, bir kısmını ise düşük düzeyde bildiklerini göstermektedir.

Grafik 6: Bütçeye Dair Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi (%)

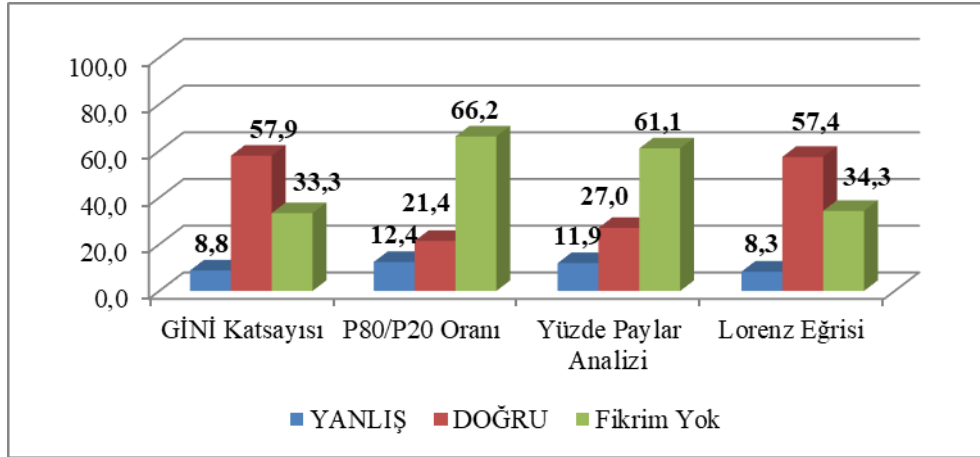
Grafikte öğrencilere bütçeye dair temel kavramlarla ilgili yönetilen sekiz tanımlamaya verdikleri cevaplar yer almaktadır. Grafığe göre öğrencilerin çoğunluğunun bütçe giderleri, bütçe gelirleri ve bütçe dengesi kavramlarını doğru bir şekilde tanımlayabildikleri, buna karşın diğer kavramları doğru tanımlayamayanların oranı daha yüksektir. Genel olarak değerlendirilirse öğrencilerin sekiz tanımlamaya verdikleri doğru cevapların ortalaması 52, buna karşın yanlış ve fikrim yok şeklinde cevap verenlerin ortalamasının ise 48'dir. Sonuç olarak öğrencilerin bütçeye dair temel kavramlarından bütçe giderleri ve bütçe gelirlerini iyi düzeyde, bütçe dengesini orta düzeyde, geri kalan kavramları ise düşük düzeyde bildikleri söylenebilir.

Grafik 7: Borçlara Dair Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi (%)

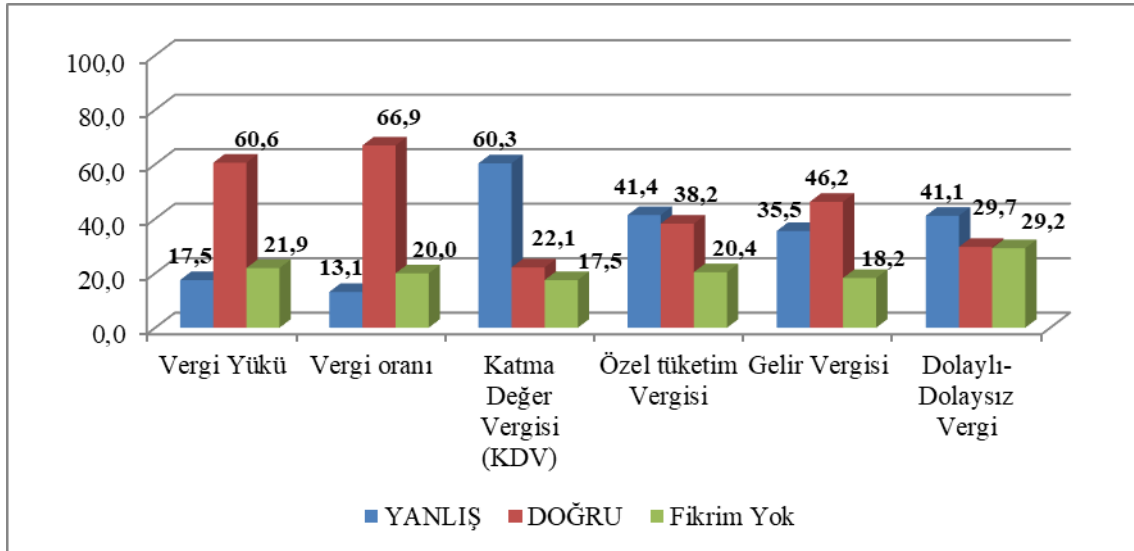
Öğrencilere borçlar konusunun en temel kavramlarına dair 4 tanımlama yöneltilmiş ve bunlara doğru, yanlış veya fikrim yok seçeneklerinden biriyle cevap verilmesi istenmiştir. Grafikten de anlaşıldığı üzere AB tanımlı genel yönetim borç stoku/GSYH oranı kavramını öğrencilerin 78,6'sı, iç borç stokunun reel faizi oranını ise 74,4'ü doğru tanımlayamamıştır. Dolayısıyla borçlar konusuna dair detay sayılabilecek bu tanımların öğrencilere yabancı olduğu söylenebilir. Buna karşın katılımcıların kamu iç borç stoğu ve kamu dış borç stoğunu nispeten daha iyi tanımlayabildikleri görülmektedir. Genel bir değerlendirme yapacak olursak öğrencilerin borçlarla ilgili temel kavramlara verdikleri doğru cevapların ortalaması sadece %32,1 buna karşın yanlış cevapların ortalaması %15,1, fikrim yok şeklinde cevap verenlerin ortalaması ise %52,8'dir. Bu sonuçlar öğrencilerin borçlar konusundaki bilgi düzeyinin genel anlamda düşük olduğunu göstermektedir.

Grafik 8: Finansal Piyasalara Dair Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi (%)

SBF öğrencilerine finansal piyasalarla ilgili 3 tanımlama yöneltilmiş ve bunlara doğru, yanlış veya fikrim yok seçeneklerinden biriyle cevap vermesi istenmiştir. Buna göre öğrencilerin çoğunluğu ilgili üç kavrama da fikrim yok şeklinde cevap vermiştir. Bu tanımlamalardan en fazla doğru cevaplananın ortalama dolar kuru oranı olduğu diğer önermeleri doğru olarak tanımlayanların oranının çok daha düşük olduğu görülmektedir. Grafiği genel olarak değerlendirecek olursak bu üç önermeye doğru cevap verenlerin ortalaması %29,8, yanlış cevap verenlerin oranı %11,8, fikrim yok şeklinde cevap verenlerin ortalaması ise %58,4'tür. Bu sonuçlardan hareketle öğrencilerin finansal piyasaların temel kavramlarına dair bilgi düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Grafik 9: Gelir Dağılımına Dair Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi (%)

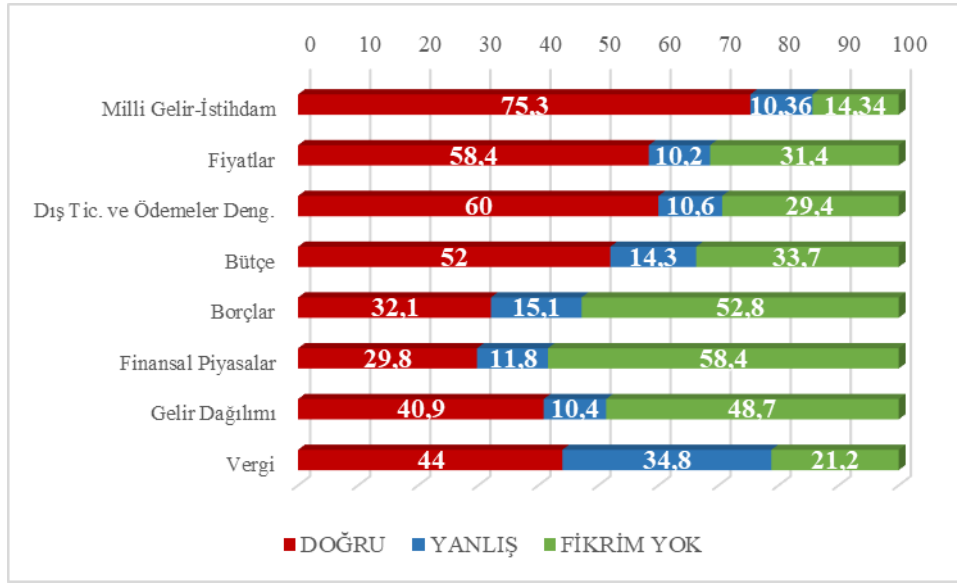
Öğrencilere gelir dağılımıyla ilgili 4 kavram tanımlaması yönetilmiş ve bunlara doğru, yanlış veya fikrim yok seçeneklerinden biriyle cevap vermeleri istenmiştir. Buna göre öğrencilerin %57,9'unun gelir dağılımıyla ilgili en önemli kavramlardan biri olan gini katsayısını, %57,4'ünün ise yine bir başka önemli kavram olan lorenz eğrisini doğru şekilde tanımlayabildikleri buna karşın büyük çoğunlukla P80/P20 oranı ve yüzde paylar analizi kavramlarına dair fikirlerinin olmadığı ortaya çıkmıştır. Grafik genel olarak değerlendirilirse, gelir dağılımıyla ilgili kavramları doğru bir şekilde tanımlayabilen öğrencilerin ortalamasının %40,9, yanlış tanımlayanların ortalaması %10,4, bu kavramlar hakkında fikri olmayanların ortalaması ise %48,7'dir. Buradan hareketle öğrencilerin gelir dağılımıyla ilgili kavramlardan ikisini orta düzeyde, geri kalan ikisini de düşük düzeyde bildikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 10: Vergiye Dair Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi (%)

SBF öğrencilerine gelir dağılımıyla ilgili 6 kavram tanımlaması yönetilmiş ve bu kavramlara doğru, yanlış veya fikrim yok seçeneklerinden biriyle cevap vermeleri istenmiştir. Öğrencilerin genelinin vergi yükü ve vergi oranı kavramlarını doğru tanımlayabildikleri buna karşın vergiye dair diğer kavramları genel olarak doğru bir şekilde tanımlayamadıkları görülmektedir. Örneğin en yaygın kullanılan ve karşılaşılan vergi türlerinden olan KDV'yi doğru tanımlayan öğrencilerin oranı sadece %22,1 olarak tespit edilmiştir. Grafik genel olarak değerlendirilirse, vergiyle ilgili kavramları doğru bir şekilde tanımlayabilen öğrencilerin ortalamasının %44 yanlış tanımlayanların ortalaması %34,8, bu kavramlar hakkında fikri olmayanların ortalaması ise %21,2'dir. Buradan hareketle öğrencilerin bütçeyle ilgili

kavramlardan vergi yükü ve vergi oranı kavramlarını iyi düzeyde buna karşın KDV, ÖTV, gelir vergisi ve dolaylı-dolaysız vergi kavramlarını düşük düzeyde bildikleri söylenebilir.

Grafik 11: Ekonomi ve Maliyeye Dair Temel Kavramlar Bilgi Düzeyi Ortalaması

Grafikte SBF öğrencilerinin ekonomi ve maliyeye dair konularda kendilerine yöneltilen tanımlamalara verdikleri “doğru”, “yanlış” ve “fikrim yok” şeklindeki cevapların ortalaması yer almaktadır. Buna göre öğrencilerin %75,3 ortalamayla en iyi bildikleri tanımlamalar milli gelir ve istihdama dair temel kavramlar olduğu buna karşın en az bilgi sahibi oldukları tanımlamaların ise %29,8 ortalamayla finansal piyasalar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine öğrencilerin en az fikir sahibi oldukları tanımlamaların da finansal piyasalara dair olduğu anlaşılmaktadır. Grafikten hareketle öğrencilerin “milli gelir ve istihdam”, “fiyatlar”, “dış ticaret ve ödemeler dengesi”, ve “bütçe” konularının temel kavramlarını daha iyi düzeyde; “borçlar”, “finansal piyasalar”, “gelir dağılımı” ve “vergi” konularına dair temel kavramları ise daha düşük düzeyde bildiklerini söylemek mümkündür.

Tablo 3: Öğrencilerin Değişkenlere Göre Ekonomi ve Maliye ile İlgili Konulardaki Temel Kavramlar Bilgi Düzeyleri Ortalaması (%)

Konu Başlıkları	Cevaplar	Cinsiyet		Bölüm					
		Erkek	Kadın	ÇEKO	Ekonometri	İktisat	Maliye	SBKY	ULİ
Milli Gelir-İstihdam	DOĞRU	77,2	73,52	72,2	84,3	73,4	85,7	63,7	70,9
	YANLIŞ	9,3	11,34	9,3	6,1	14,6	8,1	18,2	5,9
	Fikrim Yok	13,5	15,14	18,6	9,6	12,0	6,2	18,2	23,1
Fiyatlar	DOĞRU	58,6	58,1	51,2	69,1	65,7	71,6	50,8	38,5
	YANLIŞ	7,1	13,2	12,1	9,2	8,1	7,2	16,4	8,9
	Fikrim Yok	34,3	28,7	36,7	21,7	26,2	21,2	32,8	52,6
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi	DOĞRU	61,7	58,3	52,6	63,6	64,7	69,3	54,5	53,8
	YANLIŞ	9,9	11,4	12,6	9,1	11,8	7,1	16,7	6,7
	Fikrim Yok	28,4	30,3	34,8	27,3	23,5	23,6	28,8	39,5
Bütçe	DOĞRU	55,5	48,6	49,8	58	52,9	66,7	40,2	41,8
	YANLIŞ	13,5	15,1	14,1	12,5	15,2	14,9	18,8	10,4
	Fikrim Yok	31	36,3	36,1	29,5	32	18,4	41	47,9
Borçlar	DOĞRU	32,8	31,3	29	29,7	38,6	44,6	31,2	17,2

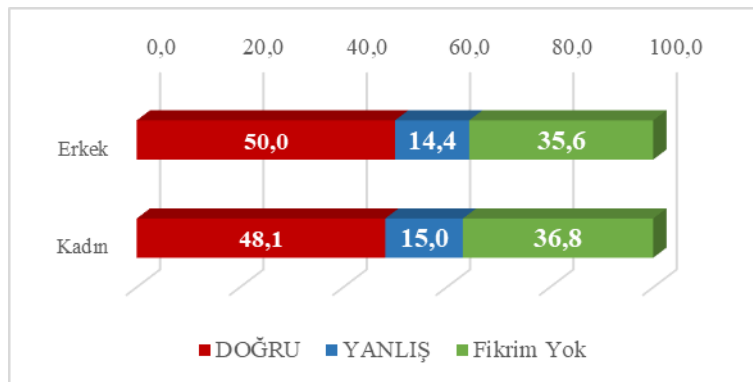
	YANLIŞ	14,7	15,6	16,3	18,5	15,4	14,2	14,2	12,1
	Fikrim Yok	52,5	53,1	54,7	51,8	46,1	41,2	54,6	70,7
Finansal Piyasalar	DOĞRU	31,8	27,9	27,1	41	31	36,5	27,7	14,1
	YANLIŞ	13,6	10	16,9	6,8	11,4	10,4	15,4	9,9
	Fikrim Yok	54,6	62,1	56	52,2	57,6	53,2	56,9	76
Gelir Dağılımı	DOĞRU	38,6	43,2	44,2	44,9	43,2	55,7	30,8	23,8
	YANLIŞ	11,3	9,4	10,9	9,1	10	10,1	11,2	10,9
	Fikrim Yok	50,1	47,4	44,9	46	46,8	34,1	58,1	65,2
Vergi	DOĞRU	43,9	44	41,7	45,8	46,3	46,5	33,2	28,4
	YANLIŞ	35,5	34,2	30,1	34,49	35,1	44	44,6	41,6
	Fikrim Yok	20,6	21,8	28,1	19,42	18,6	9,5	22,2	30

Tabloda öğrencilerin her bir konuyla ilgili kendilerine yöneltilen tanımlamalara verdikleri cevapların “cinsiyet” ve “bölüm” değişkenlerine göre ortalamaları yer almaktadır.

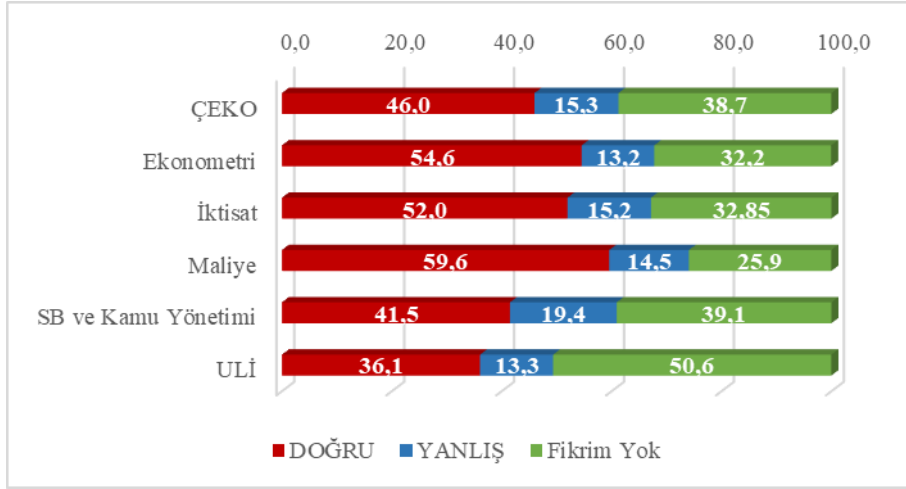
Öğrencilerin cinsiyetleri ile temel kavramları bilme düzeylerine bakacak olursak erkeklerin kadınlara nazaran “milli gelir-istihdam, fiyatlar, dış ticaret ve ödemeler dengesi, bütçe, borçlar ve finansal piyasalar” konularına dair temel kavramları, kadınlardan da erkeklere nazaran “gelir dağılımı ve vergi” konularına dair temel kavramları daha iyi düzeyde bildikleri anlaşılmaktadır. Hem erkeklerin hem de kadınların en iyi bildikleri temel kavramların “milli gelir ve istihdam” konusuna dair olduğu buna karşın yine her iki grubun en düşük düzeyde bildikleri kavramların da “finansal piyasalar” konusuna dair olduğu görülmektedir. Nitekim finansal piyasalar konusundaki temel kavramları ortalama olarak erkeklerin %13,6’sı yanlış, %54,6’sı fikrim yok şeklinde; kadınların ise %10’u yanlış, %62,1’i fikrim yok şeklinde cevaplamıştır. Hem erkek hem de kadın öğrencilerin en yüksek oranda yanlış cevap verdikleri kavramlar ise vergi konusuna dairdir. Bu sonuç öğrencilerin finansal piyasalar ve vergi konularına biraz daha yoğun çalışmaları gerektiğini göstermektedir.

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin 8 konuda kendilerine yöneltilen 48 tanımlamaya verdikleri doğru cevapların ortalamasına bakılırsa; erkeklerin genel bilgi düzeylerinin %50, kadınların ise %48,1 olduğu buna göre erkeklerin kadınlara nazaran bilgi düzeylerinin biraz daha fazla olduğu söylenebilir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Ortalama Bilgi Düzeyi (%)

Öğrencilerin bölümleri ile temel kavramları bilme düzeylerine bakacak olursak bütün bölüm öğrencilerinin en iyi düzeyde bildikleri kavramların milli gelir ve istihdam konusuna dair olduğu buna karşın ekonometri hariç diğer bütün bölüm öğrencilerini en düşük düzeyde doğru bildikleri kavramların finansal piyasalar konusuna dair olduğu anlaşılmaktadır. Ekonometri bölümü öğrencilerinin ise en düşük düzeyde bilgi sahibi oldukları kavramlar borçlar konusuna aittir.

Grafik 13: Bölüme Göre Ortalama Bilgi Düzeyi (%)

Bölüm değişkenine göre öğrencilerin 8 konuda kendilerine yöneltilen 48 tanımlamaya verdikleri doğru cevapların ortalamasına bakılırsa; maliye bölümü öğrencilerinin genel bilgi düzeylerinin %59,6 ile en yüksek olduğu bunu %54,6 ile ekonometri bölümünün takip ettiği, üçüncü sırada ise %52 ortalamayla iktisat bölümünün olduğu anlaşılmaktadır. İlgili konulardaki temel kavramları en düşük düzeyde bilenlerin ise uluslararası ilişkiler olduğu görülmektedir. ULİ bölümü öğrencilerin bu konulardaki tanımlardaki bilgi düzeylerinin düşük olması anlaşılabilir bir durumdur. Nitekim diğer bölümlere nazaran bu bölümün müfredatında ilgili konulara dair derslerin yoğunluğu daha azdır. Grafığe bakıldığında “fikrim yok” seçeneğini en fazla işaretleyen öğrencilerin ULİ bölümünde olmaları da bunu kanıtlamaktadır. Diğer taraftan maliye bölümü ders müfredatlarında ilgili konulara yönelik derslerin ağırlıklı olması öğrencilerin ekonomi ve maliyeye yönelik temel kavramlar bilgi düzeylerinin diğer bölümlere nazaran daha yüksek olmasını etkilemiştir. Kendilerine yöneltilen kavramları en yüksek oranda “yanlış” cevaplayanlar ise Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencileridir.

SONUÇ

Çalışmada SBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık kapsamında ekonomi ve maliye okuryazarlığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda “Üniversite öğrencilerini ekonomi ve maliye okuryazarı mıdır?” sorusu araştırmanın ana sorusu olarak kabul edilmiştir. Bu soruya cevap verebilmek için de öğrencilerin ekonomi ve maliye ile alakalı en temel kavramları doğru bir şekilde tanımlayabilmesi başlangıç noktası olarak alınmıştır. Buradan hareketle öğrencilere ““milli gelir-istihdam, fiyatlar, dış ticaret ve ödemeler dengesi, bütçe, borçlar ve finansal piyasalar gelir dağılımı ve vergi” olmak üzere 8 üst başlıkta toplamda 48 tanımlama yöneltilmiş ve bunlara “doğru, yanlış, fikrim yok” seçeneklerinden biriyle cevap vermesi istenmiştir. Araştırmada örneklem olarak Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi 3 ve 4. sınıf öğrencileri seçilmiştir.

Çalışmanın sonucunda ön plan çıkan sonuçları aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür;

- ✓ Ekonomi haberlerini nadiren veya hiç takip etmediğini belirten öğrencilerin oranı %51,8’iken sıklıkla ve çok sık takip ettiğini belirtenlerin oranı 48,2’dir.
- ✓ Öğrencilerin %88,7’lik kısmı ekonomi haberlerini sosyal medya ve televizyon aracılığıyla takip etmektedir.
- ✓ Öğrencilerin genel olarak en iyi bildikleri kavramlar %75,3 ile “milli gelir ve istihdam” konusuna dairken, en düşük düzeyde bildikleri kavramlar ise %29,8 ile “finansal piyasalara” dairdir.

- ✓ Öğrenciler “milli gelir ve istihdam” konularının kavramlarını iyi düzeyde; “fiyatlar”, “dış ticaret ve ödemeler dengesi”, ve “bütçe” konularının temel kavramlarını orta düzeyde; “borçlar”, “finansal piyasalar”, “gelir dağılımı” ve “vergi” konularına dair temel kavramları ise düşük düzeyde bilmektedirler.
- ✓ Ekonomi ve maliye kavramlarını erkek öğrenciler kadın öğrencilere nazaran daha iyi düzeyde tanımlamaktadırlar. Nitekim bu kavramları doğru tanımlayan erkeklerin ortalama oranı %50 iken kadınların ortalama oranı %48,1'dir.
- ✓ Ekonomi ve maliye kavramlarını en iyi düzeyde bilen öğrenciler %59,6 ile Maliye bölümünde, en düşük düzeyde bilenler ise %36,1 ile Uluslararası ilişkiler bölümünde öğrenim görmektedirler. Bu sonuçtan hareketle öğrencilerin okudukları bölüm ile ilgili kavramları bilmeleri arasında doğru orantı bulunmaktadır.
- ✓ Öğrencilerin ekonomi ve maliye kavramlarına yönelik kendilerine yöneltilen 48 kavrama verdikleri doğru cevapların ortalaması yani bu kavramlara yönelik bilgi düzeyleri olarak %48,3* olarak tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuçlardan hareketle literatürde finansal okuryazarlık üzerine yapılmış çalışmaların büyük çoğunluğunda olduğu gibi SBF öğrencilerinin ekonomi ve maliye okuryazarlığının düşük olduğu, öğrencilerin okuryazarlık oranlarının artırılması için öğrencilere yönelik dersleri takviye edici kurslar, seminerler, konferanslar düzenlenmesi faydalı olacaktır. Bununla birlikte aileden başlanarak her seviyedeki eğitimde öğrencilerin finansal okuryazarlığına katkı sağlayacak etkinliklerin ve bilgilendirmelerin olması toplum olarak finansal okuryazarlık seviyemizin artmasında önemli bir etken olacaktır. Bu bağlamda, devlet politikalarının da bu alanda güncellenerek, finansal okuryazar bir toplum oluşturulmasına yönelik adımların atılması gerekmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin genel olarak ekonomi haberlerini sosyal medya vasıtasıyla takip etmelerinden hareketle STK ve üniversite sosyal medya hesaplarından finansal okuryazarlığı artırmaya yönelik paylaşımların yapılması da bu anlamda olumlu sonuçlar doğuracaktır.

KAYNAKÇA

- Çam, Alper Veli ve Barut, Abdulkadir. (2015) “Finansal Okuryazarlık Düzeyi Ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma” *Küresel İktisat Ve İşletme Çalışmaları Dergisi* Cilt: 4 Sayı: 7 s. 63-72.
- Durmuş, Muhammed Emin ve Yardımcıoğlu, Fatih (2018) “İlahiyat Öğrencileri Ne Kadar İslami Finans Okuryazarı?” *Siyaset, Ekonomi Ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:6, Sayı:1, s. 167-183.
- Elmas, Bekir, ve Hakan Yılmaz (2016). “Finansal Okuryazarlık: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma”. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, s. 116–139.
- Er, Bünyamin, Şahin, Yunus Emre ve Mutlu Mesut (2017) “Finansal Eylem ve Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma” *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, Cilt: 54 Sayı: 630, s. 75-88.
- Er, Fikret, Temizel, Fatih, Özdemir, Ali ve Sönmez, Harun (2014). Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: *Türkiye Örneği* . *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , Cilt: 14, Sayı: 4, s. 113-125.
- Ergün Bahadır, Şahin, Arzu ve Ergin, Erhan (2014) “Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:7, Sayı: 34, 847-864.

* Bu oranlar anket analiz çalışmasında, öğrencilerin verdikleri tüm doğru yanıtların ortalaması alınarak elde edilmiştir.

- Gerek, Sevgi, Kurt, Adile Aşkı (2011) "Ekonomi Okuryazarlığı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması" *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt :30, Sayı:1, s. 59-73.
- Khan, M.Y. and Jain, P.K (2008), *Finacial Management*, Mcgraw-Hill Education, India.
- Kılıç, Yunus, Ata, H. Ali ve Seyrek, H. İbrahim (2015). "Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma". *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı: 66, s. 129-150.
- Kılıç, Yunus (2016). "Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Refahın Belirleyicileri: Gaziantep Ve Çevre İlleri İçin Yapısal Eşitlik Modeli Uygulaması", Yayımlanmamış Doktora Tezi. T.C. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Kılınç, Neslihan ve Yunus Kılıç (2018) "Finansal Okuryazarlığın Davranışsal Finans Üzerine Etkisi: Yatırım Profesyonelleri Üzerine Bir Araştırma", *Uluslararası Katılımlı 22. Finans Sempozyumu 10 -13 Ekim, Mersin*.
- Layık, Lütfi (2019), "Üniversite Öğrencilerinin Ekonomi Ve Maliye Okuryazarlığı Üzerine Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Marcolin, S. and Abraham, A. (2006), "Financial Literacy Research: Current Literature And Future Opportunities", 3rd International Conference On Contemporary Business, Leura NSW, 21-22 September, Faculty Of Commerce, Charles Stuart University, Australia.
- Mevsim, Lütfü Tuğrul (2016). *Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Erzincan Üniversitesi Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- OECD, (June 2009), *Financial Literacy And Consumer Protection: Overlooked Aspects Of The Crisis*, Paris: OECD.
- Özdemir, A. , Temizel, F. , Sönmez, H. and Er, F. (2015), "Financial Literacy Of University Students: A Case Study For Anadolu University", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 11, Sayı 24, s. 97-110.
- Remund, David L. (2010). "Financial Literacy Explicated: The Case For A Clearer Definition İn An Increasingly Complex Economy", *The Journal Of Consumer Affairs*, Volume: 44, Issue: 2, p. 276-295.
- Satoğlu, Serhad (2014), *Bireysel Yatırımcıları Koruma Aracı Olarak Finansal Okuryazarlık ve Türkiye Uygulaması*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Saraç, E. (2014). *Finansal Okuryazarlık ve Dumlupınar Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Sarıgül Haşmet (2014) "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Finansal Okuryazarlık Anketi Uygulaması", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı: 64, s. 207-224.
- Şan, Fırat Botan (2014), *Hisse Senedi Piyasasına Katılma Eğilimlerine Etki Eden Davranışsal Faktörler: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Şantaş, F. ve Demirgil, B. (2015), "Ekonomi Okuryazarlığı Düzeyinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma", *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi* , Sayı: 48, s. 46-60.

- Tuna, Gülfen ve Ulu, Mehmet Onur (2016). “Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi* , Cilt: 12, Sayı: 12, s.16, 128-141.
- Yılmaz, Veysel ve Tuncay, Merve (2012) “Finansal Liberalizasyonun Tasarruf ve Yatırım Üzerine Etkisi:Türkiye Örneği”, *Journal Of Chemical Information And Modeling*, 26(3-4), s. 345-363.

EKLER

Ek-1: Çalışmada Uygulanan Anket Soruları

DEMOGRAFİK SORULAR

S1. Cinsiyetiniz? () Kadın () Erkek

S2. Yaşınız?.....

S3. Okuduğunuz Bölüm?

[] Maliye [] İşletme [] İktisat [] ÇEKO [] ULİ [] Ekonometri

S4. Okuduğunuz sınıf? ()1 ()2 ()3 ()4

S5. Öğrenim Türünüz? ()1. Öğretim ()2. Öğretim ()Karma Eğitim

S6. Çalışma Deneyiminiz var mı (Staj, yarı zamanlı / Tam zamanlı) ? :

[] Yok [] 1 Yıdan Az [] 1 – 2 Yıl arası [] 3 – 5 yıl arası [] 5 yıl üzeri

S7. Ekonomi haberlerini ne sıklıkla takip edersiniz?

[]Çok sık []Sık []Nadiren []Hiç

S8. Ekonomi haberlerini nereden takip edersiniz?

[]Gazete []Televizyon []Radyo []Sosyal Medya []Dergi []Diğer.....

Ekonomi ve Maliye Kavramlarını Bilme Düzeyi			
DİKAT: Bilmiyorsanız kesinlikle Fikrim Yok şikkını işaretleyiniz.			
1. Doğru			
2. Yanlış			
3. Fikrim Yok			
	1-Doğru	2- Yanlış	3-Fikrim Yok
Milli Gelir-İstihdam			
GSYH bir ülkede belirli bir dönem içinde (6 ay, 1 yıl) üretilen bütün nihai mal ve hizmetlerin piyasa fiyatları üzerinden toplanmasıyla oluşan toplam değerdir.			
Ekonomik büyüme olarak da adlandırılan GSYH Büyüme Oranı , GSYH’de dönemler içinde meydana gelen artıştır.			
GSYH ’ın ülke nüfusuna bölünmesi ile ulaşılan rakama Kişi Başına GSYH denir ve ülkede kişi başına düşen geliri gösterir.			
Bir ülkede, bir bölgede, bir evde belirli bir anda yaşayanların oluşturduğu toplam sayı, popülasyona Nüfus denir.			
İşsiz sayısının toplam işgücüne bölünmesiyle bulunan orana İşsizlik oranı denir.			
Fiyatlar			
Deflatör , bugünün fiyatlarıyla hesaplanmış bir iktisadi büyüklüğü baz alınan sabit bir yılın fiyatlarına göre hesaplamak için kullanılır.			
ÜFE (Üretici Fiyat Endeksi) üretici fiyatlarındaki enflasyonu gösterir.			
TÜFE (Tüketici fiyat Endeksi) tüketici fiyatlarındaki enflasyonu gösterir.			
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi			
İhracat bir ülkenin dışarıya sattığı mal ve hizmetleri gösterir.			
İthalat bir ülkenin dışarıdan aldığı mal ve hizmetleri gösterir.			
Dış ticaret dengesi ; ithalat ile ihracatın eşit olmasıdır. Eğer ithalat ihracattan fazla ise “dış ticaret açığı”; ihracat ithalattan fazla ise “dış ticaret fazlası” ortaya çıkar.			
Dış Ticaret Hacmi , İhracat ile ithalatın toplamı bir ülkenin dış dünya ile yaptığı ticaretin hacmini gösterir.			
Cari İşlemler Dengesi , bir ülkenin yurt içi tasarruflarının (özel ve kamu), yatırımlarını (özel ve kamu) ne kadar karşılayabildiğini gösterir.			
Doğrudan yabancı sermaye girişi , bir ülkede faaliyet gösteren bir firmayı satın almak, devralmak birleşmek, yeni kurulan bir firma için kuruluş sermayesini sağlamak veya mevcut bir firmanın sermayesini arttırmak şeklinde gerçekleşmektedir			
TCMB brüt döviz rezervleri , Merkez bankasının kendisine ait net döviz rezervlerine, bankaların Merkez Bankasında tutmak zorunda olduğu zorunlu karşılıkların eklendiği tutardır.			
Bütçe			
Bütçe giderleri , devletin yapmakla yükümlü olduğu hizmetleri yerine getirebilmesi için birtakım harcamalar yapması sonucu oluşan giderlerdir.			
Bütçe gelirleri , devletin yapmış olduğu harcamaları finanse etmek amacıyla farklı adlarda topladığı kamu gelirleridir.			
Bütçe dengesi , bir ülkenin merkezi hükümetinin belirli bir dönemde yapmış olduğu veya planladığı harcamalar ile elde etmiş olduğu veya planladığı gelirleri arasındaki farktır			
Faiz dışı Fazla bütçe gelirlerinden faiz dışında kalan bütçe giderleri düşüldüğünde ortaya çıkan fazlalığa denir.			
Genel Bütçe Vergi Gelirleri , sadece gelir ve kurumlar vergisinden oluşur.			
Faiz Giderleri/Vergi Gelirleri , Vergi gelirlerinin Faiz giderini karşılama oranıdır.			
Bütçe Gelirleri/Bütçe Giderleri , bir ülkedeki bütçe gelirlerinin bütçe giderlerini karşılama oranıdır.			
Kamu Kesimi Borçlanma Gereği toplam kamu kesimi finansman açığını gösterir.			

Borçlar			
Kamu İç Borç Stoku , kamunun herhangi bir dönemdeki yurtdışındaki yerleşiklerden aldığı borçlarının toplam miktarıdır.			
Kamu Dış Borç Stoku , kamunun herhangi bir dönemdeki dış borçlarının toplam miktarıdır.			
AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku/GSYH , Euro bölgesine girebilmekte ölçü olarak kabul edilen Maastricht kamu borç yükü kriterinin GSYH ye oranıdır.			
İç Borç Stokunun Reel Faizi (%) iç borçlanma için ödenen enflasyondan arındırılmış faizi gösterir.			
Finansal Piyasalar			
TCMB Politika Faiz Oranı , Merkez Bankası tarafından belirlenen, bir hafta vadeli repo ihale faiz oranıdır.			
BİST 100 Endeksi , Borsa İstanbul'da işlem gören, piyasa değeri ve işlem hacmi bakımından en yüksek 100 hisse senedinden oluşur.			
Ortalama Dolar Kuru , İki tarih arasında hesaplanan kurdur.			
Gelir Dağılımı			
GINİ Katsayısı gelir dağılımını ölçmek için kullanılır.			
P80/P20 Oranı en zengin %20 ile en fakir %20'lik nüfus arasındaki uçurumu gösterir.			
Yüzde Paylar Analizi ile nüfus 20'lik dilimlere bölünür. Ve bu dilimlerin GSYH'dan aldıkları pay gösterilir.			
Lorenz Eğrisi bir ülkedeki mevcut gelir eşitsizliğini göstermek için kullanılan bir eğridir.			
Ekonomi Yönetimi			
Hazine ve Maliye Bakanı ekonomiyi yöneten tek bakandır.			
Diğer			
Vergi Yükü kişinin vergi ödemesi dolayısıyla gelirinde meydana gelen azalmadır.			
Vergi oranı kişinin ödeyeceği verginin hesaplanması için matraha uygulanan ölçüdür			
Katma Değer Vergisi (KDV) sadece zenginlerden alınır.			
Özel tüketim Vergisi tüm mal ve hizmetleri kapsayan bir vergidir.			
Gelir Vergisi toplumdaki herkesten alınan bir vergidir.			
Dolaylı- Dolaysız vergi ayırımında esas olan verginin oranıdır. Oranı yüksek olan vergiler dolaylı diğerleri dolaysızdır.			